

Besluit van PM tot wijziging van het Besluit politiegegevens in verband met het mogelijk maken van het in bepaalde gevallen weigeren van afgifte van een verklaring omtrent gedrag op basis van politiegegevens

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister voor Rechtsbescherming van [datum], nr. ...;

Gelet op artikel 23, tweede lid, van de Wet politiegegevens;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van [datum], nr. ...);

Gezien het nader rapport van Onze Minister voor Rechtsbescherming van [datum], nr. ...;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Aan artikel 4:6, eerste lid, van het Besluit politiegegevens wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel e door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

f. de ambtenaren van Onze Minister van Justitie en Veiligheid, ten behoeve van het doel, bedoeld in artikel 4:3, eerste lid, onderdeel a, onder 4°, voor functies aangewezen op grond van artikel 35a, eerste lid, van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking op het tijdstip waarop de wet van ... tot wijziging van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens in verband met het mogelijk maken van het in bepaalde gevallen weigeren van afgifte van een verklaring omtrent het gedrag op basis van politiegegevens (Stb. ...) in werking treedt.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister voor Rechtsbescherming,

S. Dekker

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

1. Inleiding

Met de wijziging van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens in verband met het mogelijk maken van het in bepaalde gevallen weigeren van afgifte van een verklaring omtrent het gedrag op basis van politiegegevens (Stb. PM) is het mogelijk gemaakt dat politiegegevens in bepaalde gevallen een zelfstandige weigeringsgrond vormen voor de afgifte van een verklaring omtrent het gedrag (VOG). Dit kan alleen indien het een aanvraag van een VOG betreft voor een functie die op grond van artikel 35a, eerste lid, van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) is aangewezen omdat een hoge mate van integriteit is vereist en waarbij sprake is van een bevoegdheid geweld te gebruiken, toegang tot gevoelige informatie bij de uitvoering van wettelijke taken op het terrein van openbare orde en veiligheid of handhaving van de rechtsorde, of integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (artikel 35a, tweede lid, Wjsg). Een dergelijke VOG wordt aangeduid als: VOG politiegegevens.

Artikel 4:6 van het Besluit politiegegevens (Bpg) voorziet in de mogelijkheid tot rechtstreekse verstrekking van politiegegevens door middel van een geautomatiseerde gegevensvergelijking op basis van hit/no hit, aan de in het eerste lid van dat artikel aangewezen personen en organisaties. Een dergelijke hit/no hit-bevraging verschaft inzicht in de vraag of over een persoon gegevens worden verwerkt bij de politie; de eventuele verstrekking van die achterliggende gegevens vindt plaats op basis van de bestaande bepalingen over de verstrekking van gegevens aan derden.

Dit besluit betreft een wijziging van het Bpg, strekkende tot het mogelijk maken van een geautomatiseerde hit/no hit-bevraging van politiestructuren door Justis ten behoeve van het beoordelen van aanvragen voor een VOG politiegegevens voor deze aangewezen functies. Deze wijziging is noodzakelijk om op een goede wijze uitvoering te kunnen geven aan artikel 35a Wjsg.

2. De VOG politiegegevens in de praktijk

Als Justis een aanvraag ontvangt voor een VOG politiegegevens, controleert Justis door middel van een geautomatiseerde hit/no hit-bevraging van politiestructuren of zich daarin gegevens over de aanvrager bevinden. Daarbij is gewaarborgd dat gegevens over de aanvrager in diens hoedanigheid van slachtoffer, aangever of getuige nooit leiden tot een hit. Die gegevens zijn voor de VOG-aanvraag niet relevant en worden geautomatiseerd uitgefilterd.

In de gevallen dat de geautomatiseerde vergelijking tot een hit leidt, krijgt de politie daarvan automatisch een signaal. Naar aanleiding van dat signaal zal de politie onderzoeken welke van de achterliggende politiegegevens zich lenen om op grond van artikel 4:3, eerste lid, onderdeel a, onder 4°, Bpg aan Justis te verstrekken. Daartoe wordt eerst een betrouwbaarheidstoets van de politiegegevens verricht. Gegevens die naar het oordeel van de politie niet voldoende betrouwbaar zijn, worden niet aan Justis verstrekt. Wanneer de gegevens als voldoende betrouwbaar worden beoordeeld, toetst de politie of er een zwaarwegende reden is om de politiegegevens niet beschikbaar te stellen. Zo kan het ter beschikking stellen van politiegegevens over de aanvrager die deel uitmaken van een lopend politieonderzoek in verband met het afbreukrisico in bepaalde gevallen worden geweigerd of aan beperkende voorwaarden worden onderworpen. Dit kan informatie zijn waarvan de aanvrager nog geen weet heeft en die wellicht op korte termijn justitiële gegevens worden, omdat het openbaar ministerie een strafzaak start. De politie zal dan, in samenspraak met het openbaar ministerie, moeten afwegen welk belang zwaarder weegt: het opsporingsbelang of een beperking van risico's voor de samenleving, via een screening door Justis. Deze belangenafweging kan tot gevolg hebben dat de aanwezige politiegegevens uiteindelijk niet worden verstrekt aan Justis en dus niet kunnen worden meegewogen in de VOG-screening.

Als de politie op grond van deze toetsen tot de conclusie komt dat beschikbare politiegegevens over de aanvrager aan Justis kunnen worden verstrekt, dienen deze gegevens ook daadwerkelijk te worden verstrekt. Justis verricht vervolgens een inhoudelijke beoordeling van de verstrekte politiegegevens. Politiegegevens kunnen uitsluitend reden zijn de VOG politiegegevens te weigeren indien deze blijken geven van verbanden tussen de aanvrager en strafbare feiten, die gelet op de omstandigheden van het geval en de functie waarvoor de VOG wordt gevraagd, een risico vormen voor de uitoefening van de functie. Justis houdt bij deze beoordeling rekening met de aard, frequentie, actualiteit en onderlinge samenhang van deze politiegegevens. Indien verstrekte politiegegevens daartoe aanleiding geven, kan Justis de politie om aanvullende gegevens vragen als dit nodig is om een gedegen beoordeling te kunnen maken.

3. Gegevensbescherming

Voor de VOG politiegegevens is een privacy impact assessment (PIA) uitgevoerd. Hieruit is voortgekomen dat gebruik kan worden gemaakt van een hit/no hit-vergelijking, waarbij gegevens die in het kader van de beoordeling van de VOG-aanvraag niet relevant zijn vanwege de rol van de aanvrager, bijvoorbeeld als slachtoffer, zullen worden uitgefilterd. Dit is een belangrijke waarborg waarmee de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene zo beperkt mogelijk is. Dit besluit wijzigt artikel 4:6, eerste lid, van het Bpg waardoor deze hit/no hit-vergelijking mogelijk is gemaakt.

Naast dit automatische filter wordt door de politie, zoals hierboven beschreven, beoordeeld of de gegevens voldoende betrouwbaar zijn en daadwerkelijk aan Justis kunnen worden verstrekt. Zo wordt op een zorgvuldige manier met politiegegevens over de aanvrager omgegaan, en wordt voorkomen dat Justis politiegegevens ontvangt die niet betrouwbaar zijn of niet bij de beoordeling van de aanvraag van de VOG politiegegevens kunnen worden gebruikt.

4. Adviezen

PM

5. Uitvoeringsconsequenties

De huidige systemen van Justis en de politie moeten worden aangepast om een vergelijking te maken op basis van een hit/no hit-systeem. Deze aanpassingen zijn noodzakelijk om uitvoering te kunnen geven aan artikel 35a Wjsg. Deze uitvoeringsconsequenties zijn daarom als uitvoeringsconsequenties betrokken bij de wet van ... tot wijziging van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens in verband met het mogelijk maken van het in bepaalde gevallen weigeren van afgifte van een verklaring omtrent het gedrag op basis van politiegegevens (Stb. ...). Dit besluit brengt geen andere uitvoeringsconsequenties met zich dan die welke in het kader van de parlementaire behandeling van voornoemde wetswijziging aan de orde zijn gesteld (zie Kamerstukken II, 2019/20, 35355, nrs. 3 en 6).

Artikelsgewijs

Artikel I

Deze wijziging betreft de rechtstreekse verstrekking van politiegegevens aan ambtenaren werkzaam voor Justis ten behoeve van het beoordelen van een aanvraag voor een VOG voor een functie die op grond van artikel 35a Wjsg is aangewezen bij ministeriële regeling. Hierdoor wordt een geautomatiseerde hit/no hit bevraging van politiegegevens door Justis mogelijk. De geautomatiseerde vergelijking betreft politiegegevens die worden verwerkt op grond van de artikelen 8, 9 of 10, eerste lid, onderdelen a en c, en 13 van de Wet politiegegevens (artikel 4:6, eerste lid, aanhef, Bpg en artikel 35a, derde lid, Wjsg).

Indien er relevante politiegegevens over de VOG-aanvrager aanwezig zijn, levert dit een hit op. Na een betrouwbaarheidstoets en een toets of er geen zwaarwegende reden is om de politiegegevens niet beschikbaar te stellen, vindt verstrekking plaats van politiegegevens die bij de beoordeling van de VOG-aanvraag kunnen worden betrokken op grond van artikel 4:3, eerste lid, onderdeel a, ten 4°, Bpg.

Artikel II

Het besluit treedt in werking op de datum van inwerkingtreding van de wet van ... tot wijziging van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens in verband met het mogelijk maken van het in bepaalde gevallen weigeren van afgifte van een verklaring omtrent het gedrag op basis van politiegegevens (Stb. ...), die aanleiding is voor dit besluit.

De Minister voor Rechtsbescherming,

S. Dekker